

RUSTILI FANINI O'ZLASHTIRISHDA MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKILLASHTIRISH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Ismatov Suxrob Rahimqulovich

SHDPI o'qituvchisi

Abdurahimova Dildora

SHDPI o'qituvchisi

Annotatsiya:

Annotatsiya: Maqolada talabalarning kasbiy-pedagogik kompetentsiyasini rivojlantirish, ularning aqliy faoliyatini rivojlantirish va kognitiv faollikni tarbiyalashning muhim sharti mustaqil ish bo'lib, uni tashkil etish universitetda o'quv jarayonining muhim qismi ekanligi tahlil qilinadi. Shuningdek ko'pgina talabalar ma'ruza, seminar yoki amaliy mashg'ulotlarda o'qituvchidan tayyor shaklda bilim olishlari kerakligiga ishonch hosil qiladi, bilim inson ongining mahsuli ekanligini va sof individual xususiyatga ega ekanligini unutishi borasida amaliy takliflar beriladi.

Kalit so'zlar: muloqot, mustaqil ta'lim, muvaffaqiyat, o'quv, metod, ta'lim oluvchi, ta'lim beruvchi.

Darhaqiqat, bilimlar nafaqat o'quv jarayonida, balki o'qish, mustaqil va tadqiqot faoliyati jarayonida ham egallashi kerak. Faqat bu holatda ular shaxsiy ma'noga ega bo'lib, o'quvchining mulkiga aylanadi.

Talabaning mustaqil ishi - bu o'quv jarayonining eng muhim tarkibiy qismlaridan biri bo'lib, unda ko'nikma, ko'nikma va bilimlarning shakllanishi sodir bo'ladi va keyinchalik talabaning kognitiv faoliyat usullarini o'zlashtirishini ta'minlaydi, ijodiy mehnatga qiziqishni rivojlantiradi va o'zlashtirish qobiliyatini rivojlantiradi. ta'lim va ilmiy muammolarni hal qilish.

Pedagogik adabiyotlarda "mustaqil ish" tushunchasiga ta'rif berishga turlicha yondashuvlar mavjud bo'lib, ularni umumlashtirib, quyidagi ta'rifni beramiz: "Mustaqil ish – bu talabalarning turli darajadagi murakkablikdagi topshiriqlarni, ham metodik yordami bilan bajarishining rejalashtirilgan jarayoni. o'qituvchi va uning bevosita ishtirokisiz.

Universitetda mustaqil ish ko'p funktsiyali. Mustaqil ishlagan holda, talabalar fan o'quv materialini mustahkam va chuqur o'zlashtiradilar, tadqiqot va kasbiy ko'nikmalarni, o'quv va ilmiy adabiyotlar bilan ishlash qobiliyatini, turli inqirozli vaziyatlarda mas'uliyatli va konstruktiv qarorlar qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradilar.

Talabalarning mustaqil ishini tashkil etish universitetdagi pedagogik faoliyatning ushbu sohasining o'ziga xos xususiyatlarini aks ettiruvchi didaktik tamoyillarni hisobga olgan holda amalga oshiriladi. Prinsipni o'qituvchi va talaba faoliyatini o'z maqsadlariga erishishga

yo'naltiruvchi asosiy g'oya, tavsiyalar sifatida ko'rib, talabalarning mustaqil ishlash ko'nikma va malakalarini shakllantirishga yordam beradigan quyidagi tamoyillar tizimini taklif qilinadi: Talabalarning o'quv (sinf) mustaqil (sinf dan tashqari) faoliyatining birligi printsipli. Sinf dagi mashg'ulotlar barcha o'quvchilar mustaqil ishning talab qilinadigan minimumini bajarishini va o'qituvchi nazorati ostida o'tkazilishini ta'minlashi kerak, topshiriqni bajarish jarayonida o'z vaqtida maslahat olish mumkin. Uni amalga oshirishning muvaffaqiyatini ta'minlash uchun o'qituvchi topshiriqlarning muvaffaqiyatli bajarilishini ta'minlaydigan va o'quvchilarning mustaqilligini rivojlantirishga qaratilgan uslubiy tavsiyalar va ko'rsatmalar, algoritmlarni ishlab chiqadi.

2. O'quvchilarning bilim imkoniyatlari, qobiliyatlari va qiziqishlarini maksimal darajada hisobga olish imkonini beruvchi individuallashtirish va farqlash tamoyili. Ushbu tamoyilni amalga oshirish ko'p bosqichli vazifalarni ishlab chiqishni o'z ichiga oladi, ulardan foydalanish zarurati talabalarning turli xil intellektual qobiliyatlarga ega ekanligi bilan izohlanadi. Ko'p bosqichli topshiriqlar oliy kasbiy ta'lim standarti talablarini aks ettiruvchi majburiy qism sifatida o'z ichiga olishi kerak. Mavzu bo'yicha muvaffaqiyatga erishgan va topshiriqlarni tezda bajara oladigan talabalarga murakkabligi yuqori bo'lgan individual topshiriqlarni taklif qilish, tadqiqot faoliyatida ishtirok etishga, loyihalar ustida ishlashga va zaif talabalar bilan maslahatlashishga taklif qilish kerak.

3. Talabalarning o'quv va kognitiv faoliyatini kasbiy-pedagogik faoliyatga o'tkazishga yordam beradigan kasbiy yo'nalish printsipli. Kasbiy pedagogik yo'nalish o'qituvchining shaxsiy fazilatlari bilan tavsiflanadi, o'qituvchilik faoliyatiga qiziqish, nazariy bilimlar asosida shakllanadi va rivojlanadi va bo'lajak o'qituvchilarning maktabda o'qituvchilik amaliyoti jarayonida egallagan shaxsiy pedagogik tajribasi bilan quvvatlanadi.

Talabalarning kasbiy qiziqishini oshirishning yo'l va vositalaridan biri pedagogik masalalarni yuqori mahorat bilan yechish, o'quv-ijodiy topshiriqlarni bajarish, ma'ruzalar tayyorlash, insho yozish; muammoli va vaziyatli vazifalarni belgilash va hal qilish; talabalarning amaliy yo'naltirilgan ijtimoiy-pedagogik loyihalari bo'yicha ishi.

4. Talabalarning onglilik va ijodiy faolligi tamoyili. Talabalarning mustaqil ishini tashkil etishda bu tamoyilni amalga oshirish talabadan bilimlarni, shuningdek, aqliy faoliyat usullarini, faol bilish faoliyati jarayonida mustaqil ishlash usullarini ongli ravishda egallashni talab qiladi.

5. Mustaqil ish uchun topshiriqlarni bajarish vaqtini hisobga olgan holda bajarish mumkin bo'lgan qiyinchilik printsipli. Bu tamoyil topshiriqlar, topshiriqlarning qiyinchilik darajasi, mustaqil o'rganilayotgan materialning mazmuni va hajmi o'quvchilarning intellektual rivojlanish darajasiga va ularni dastlabki tayyorgarlik natijalariga mos kelishini talab qiladi.

Shuni ta'kidlash kerakki, talabalar mustaqil ishlarni samarali bajarishlari uchun universitet o'qituvchilari tomonidan rejalashtirish va nazorat qilish, o'quv rejasidagi mustaqil ishlar hajmini rejalashtirish, uni tashkil etish va talabaga yordam berishga qaratilgan o'quv-uslubiy

qo'llanmalar ishlab chiqish zarur. Talabalarning mustaqil ishi samarali bo'lishi uchun quyidagi didaktik shartlar bajarilishi kerak: 1) auditoriya va mustaqil ishning optimal uyg'unligi, uni tashkil etish metodikasi; 2) mustaqil ishning o'quv-uslubiy ta'minotini yaratish, shu jumladan talabalarni topshiriqlarning talablari, hajmi, vaqtiga yo'naltiruvchi o'quv-metodik materiallarni ishlab chiqish; o'quv qurollari; amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari uchun ma'ruza matnlari, didaktik tarqatma materiallar; diagnostika, o'qitish va nazorat qilish vazifalari, shuningdek, Internet resurslaridan foydalanish, masofaviy ta'lim tizimini joriy etish; 3) talabalarning mustaqil ishi natijalarini tizimli monitoringini amalga oshirish.

O'qituvchining yo'l-yo'riq ko'rsatish joyi, vaqti, xarakteriga, shuningdek natijalarni nazorat qilish uslubiga qarab talabalar mustaqil ishining quyidagi turlarini ajratish kerak: asosiy auditoriya mashg'ulotlari (ma'ruza, seminar, laboratoriya ishi) davomida mustaqil ishlar. ; adabiyotlarni tizimli o'qish va yozib olish; insholar, kurs ishlarini yozish; talabalar ilmiy to'garagi doirasidagi tadqiqot ishlari uchun tajriba va kuzatishlar davomida olingan eksperimental ma'lumotlarni qayta ishlash va tahlil qilish; o'quvchining o'quv va ijodiy xarakterdagi uy vazifasini bajarishi va boshqalar.

Talabalarning mustaqil ishlashi uchun jiddiy, barqaror motivatsiyaning mavjudligi uning samaradorligining so'zsiz kafolatidir. Talabalar o'rtasida protsessual (o'quv) motivatsiyasini shakllantirish ayniqsa muhimdir, bu ular bajarayotgan ishning foydaliligini tushunishlarida namoyon bo'ladi. Talabani psixologik jihatdan moslashtirish, unga bajarilayotgan ishning kasbiy tayyorgarlik nuqtai nazaridan ham, mutaxassisning dunyoqarashi va bilimini kengaytirish nuqtai nazaridan ham muhimligini ko'rsatish kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. В.С. Елагина, Е.Ю. Немудрая, Л.М. Конев, О.Р. Михайлова
САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ В ПЕДАГОГИЧЕСКОМ ВУЗЕ // Современные наукоемкие технологии. – 2010. – № 10. – С. 116-118;
2. <https://top-technologies.ru/ru/article/view?id=26047>
3. Коноводова, Ю. А. Актуальность самостоятельной работы школьников в образовательном процессе / Ю. А. Коноводова. — Текст : непосредственный // Педагогика: традиции и инновации : материалы II Междунар. науч. конф. (г. Челябинск, октябрь 2012 г.). — Челябинск : Два комсомольца, 2012. — С. 105-106.
4. <https://moluch.ru/conf/ped/archive/63/2736/>